

Doporučené postupy – Distanční medicína

Klinický souhrn

Adaptované doporučené postupy

WHO guideline: recommendations on digital interventions for health system strengthening. Geneva: World Health Organization; 2019. Licence: CC BY-NC-SA 3.0

IGO

Autoři: prof. MUDr. Miloš Táborský, CSc, FESC, FACC, MBA (garant); prof. MUDr. Věra Adámková, CSc.; prof. MUDr. Tomáš Zima, DrSc.; prof. MUDr. Aleš Linhart, DrSc.; prof. MUDr. Richard Češka, CSc.; prof. MUDr. Štěpán Svačina, DrSc.; prof. MUDr. Martin Prázný, CSc., PhD.; prof. MUDr. Milan Lukáš, CSc.; Doc. MUDr. Svatopluk Býma, CSc.; MUDr. Petr Šonka; PhDr. Mgr. Jan Bodnár, LL.M.; Ing. Zdeněk Gutter, CSc.; Doc. MUDr. Václav Procházka, PhD.; Doc. MUDr. Ján Dudra, PhD.; MUDr. Zorjan Jojko; Doc. JUDr. Petr Šustek, PhD.; Prof. MUDr. Ondřej Viklický, CSc.; Ing. Tomáš Knížek

(metodický tým) PhDr. Petra Búřilová, BBA (hlavní metodik); MUDr. Jiří Búřil

Verze: 3.0

Datum: 18. 9. 2022

Úvod

UPOZORNĚNÍ:

TENTO MATERIÁL JE KLINICKÝM SOUHRNEM KLINICKÉHO DOPORUČENÉHO POSTUPU, KTERÝ MÁ SLOUŽIT ZDRAVOTNÍKŮM JAKO PODKLAD PRO RYCHLÉ KLINICKÉ ROZHODOVÁNÍ. VŠECHNA DOPORUČENÍ JSOU VYTVOŘENA NA ZÁKLADĚ NEJLEPŠÍCH DOSTUPNÝCH VĚDECKÝCH DŮKAZŮ V DANÉM ČASE PODLE [NÁRODNÍ METODIKY TVORBY KDP](#). Komplettní klinický doporučený postup pro distanční medicínu je dostupný [zde](#).

Tento klinický doporučený postup slouží jako základ pro nastavení distanční medicíny na národní úrovni v České republice. Je návrhem systémového řešení pro celé spektrum zdravotnictví České republiky. V návaznosti na schválené KDP následuje vznik doporučených postupů jednotlivých odborných společností, které se hlásí k problematice aktivního využití distanční medicíny.

Metodologie tvorby zdrojového KDP

V klinickém souhrnu uvádíme zkrácenou verzi metodiky KDP. Detailnější vysvětlení klasifikace vědeckých důkazů je uvedeno v [plné verzi KDP](#).

Příprava tohoto klinického doporučeného postupu (KDP) se řídila Národní metodikou tvorby KDP, která vychází z metodiky GRADE. Adaptovaný KDP využívá modifikovanou metodiku GRADE bez uvedení celkové jistoty důkazů a síly doporučení, nicméně je možné je odvodit.

Tabulka 1. Transformace síly doporučení dle WHO (modifikovaný GRADE) na GRADE

WHO		GRADE			
Síla doporučení	Definice	Slovní vyjádření	Symbol	Způsob vyjádření	
Doporučeno	Intervence nebo možnost péče by měly být implementovány	Silné, nebo slabé doporučení pro	↑↑ nebo ↑?	Doporučeno, nebo navrženo udělat	Rozhodnutí silné vs. slabé dle jistoty důkazů (vysoká a střední = silné doporučení; nízká a velmi nízká = slabé doporučení) společně s interpretací ostatních položek tabulek „od důkazů k doporučením“
Nedoporučeno	Intervence nebo možnost péče by neměly být implementovány	Silné, nebo slabé doporučení proti	↓↓ nebo ↓?	Nedoporučeno, nebo navrženo nedělat	
Doporučeno jen v rámci specifického kontextu nebo stavu	Intervence nebo možnost péče je použitelná pouze v rámci stavu, prostředí nebo populaci uvedenou v doporučení a měla by být prováděna pouze v těchto souvislostech	Slabé doporučení pro	↑? nebo ↓?	Navrženo udělat, nebo navrženo nedělat	Rozhodnutí pro, nebo proti se bude řídit konkrétní formulací daného doporučení.

Doporučeno jen v rámci řádného výzkumu	Existují významné nejistoty ohledně intervence nebo možnosti péče; v takových případech lze přesto provést implementaci ve velkém měřítku za předpokladu, že bude mít podobu výzkumu, který je schopen řešit nezodpovězené otázky a nejistoty týkající se účinnosti intervence a její přijatelnosti a proveditelnosti.	Slabé doporučení pro, nebo proti	↑? nebo ↓?	Navrženo udělat, nebo navrženo nedělat	Rozhodnutí pro nebo proti se bude řídit konkrétní formulací daného doporučení.
--	--	----------------------------------	------------------	--	--

Tabulka 2. Transformace celkové jistoty důkazů dle WHO (modifikovaný GRADE) na GRADE

Kvalita důkazů	GRADE		
	Úroveň důkazu	Kvalita důkazů	Vysvětlení
Není stanovena celková jistota důkazů pro jednotlivá doporučení. Byla odvozena z údajů ve Web Supplement 1 dle nejnižší jistoty důkazů uvedené u jednotlivých doporučení.	⊕⊕⊕⊕	Vysoká kvalita/high	Další výzkum velmi nepravděpodobně změní spolehlivost odhadu účinnosti.
	⊕⊕⊕⊖	Střední kvalita/moderate	Další výzkum pravděpodobně může mít vliv na spolehlivost odhadu účinnosti a může změnit odhad.
	⊕⊕⊖⊖	Nízká kvalita/low	Další výzkum velmi pravděpodobně bude mít důležitý vliv na spolehlivost odhadu a pravděpodobně změní odhad.
	⊕⊖⊖⊖	Velmi nízká kvalita/very low	Jakýkoliv odhad účinnosti je velmi nespolehlivý .

Guideline (klinické) otázky/oblasti

1. Jaká je dostupnost stavu zásob a management řízení specifických komodit v rámci telemedicíny?
2. Jaká je dostupnost lidských zdrojů mezi pacientem a poskytovatelem pro možnosti využití telemedicíny?
3. Jaká je dostupnost lidských zdrojů mezi poskytovateli zdravotních služeb pro možnosti využití telemedicíny?
4. Jak má být nastavena komunikace s pacientem v rámci využití telemedicínských služeb?
5. Jak má být nastavena podpora rozhodování zdravotníků v rámci využití telemedicínských služeb?
6. Jak má být sledován pacientův zdravotní stav a poskytování služeb v kombinaci s podporou rozhodování v rámci využití telemedicínských služeb?
7. Jak má být nastaveno digitální sledování v kombinaci s podporou rozhodování a komunikací s pacientem v rámci využití telemedicínských služeb?

8. Jak má být nastaveno digitální poskytování tréninkového a edukačního obsahu zdravotníkům v rámci využití telemedicínských služeb?
9. Jak má být nastaveno pokrytí odpovědnosti o oznámení narození v rámci využití telemedicínských služeb?
10. Jak má být nastaveno pokrytí odpovědnosti o oznámení úmrtí v rámci využití telemedicínských služeb?

Doporučení

Očekávaný přínos pro zdravotní pokrytí	Digitální zdravotní intervence ¹	Doporučení	GRADE	
			Úroveň	Síla
Klinická otázka 1:				
<i>Jaká je dostupnost stavu zásob a management řízení specifických komodit v rámci telemedicíny?</i>				
Dostupnost stavu zásob a management řízení specifických komodit	Upozorňování na stav zásob a management specifických komodit	WHO doporučuje používat digitální oznamování stavu zásob a management řízení specifických komodit v prostředí, kde systémy řízení dodavatelského řetězce mají schopnost včas a vhodným způsobem na oznámení reagovat.	⊕⊖⊖⊖	↑?
Klinická otázka 2:				
<i>Jaká je dostupnost lidských zdrojů mezi pacientem a poskytovatelem pro možnosti využití telemedicíny?</i>				
Dostupnost zdravotních lidských zdrojů	Telemedicína pacient-poskytovatel	WHO doporučuje telemedicínu mezi pacienty a poskytovateli: - pod podmínkou, že doplňuje, spíše než nahrazuje, osobní poskytování zdravotnických služeb; a to - v prostředích, kde lze monitorovat bezpečnost pacientů, jejich soukromí, sledovatelnost a odpovědnost. V této souvislosti pojem monitorování zahrnuje zavedení standardních provozních postupů, které popisují postupy pro zajištění souhlasu pacienta, ochranu a uchování dat a ověřování licencí zdravotníků a jejich údaje.	⊕⊖⊖⊖	↑?
Klinická otázka 3:				
<i>Jaká je dostupnost lidských zdrojů mezi poskytovateli zdravotních služeb pro možnosti využití telemedicíny?</i>				
Dostupnost zdravotních lidských zdrojů	Telemedicína mezi poskytovateli	WHO doporučuje telemedicínu mezi poskytovateli v kontextu, v němž lze monitorovat bezpečnost pacientů, jejich soukromí, sledovatelnost a odpovědnost.	⊕⊖⊖⊖	↑?

¹ Dostupnost minimálně pomocí mobilních zařízení.

Očekávaný přínos pro zdravotní pokrytí	Digitální zdravotní intervence ¹	Doporučení	GRADE	
			Úroveň	Síla
		V této souvislosti monitorování zahrnuje zavedení standardních provozních postupů, které popisují postupy pro zajištění souhlasu pacienta, ochranu a uchovávání dat a ověřování licencí zdravotníků a jejich údaje.		
Klinická otázka 4:				
<i>Jak má být nastavena komunikace s pacientem v rámci využití telemedicínských služeb?</i>				
Pokrytí kontaktem Trvalé pokrytí	Cílená komunikace s pacientem	WHO doporučuje digitální cílenou komunikaci s pacientem kvůli behaviorální změně týkající se sexuálního, reprodukčního, mateřského, novorozeneckého a dětského zdraví, pod podmínkou, že jsou náležitě ošetřeny obavy z citlivého obsahu a soukromí dat.	⊕⊕⊕⊕	↑?
Klinická otázka 5:				
<i>Jak má být nastavena podpora rozhodování zdravotníků v rámci využití telemedicínských služeb?</i>				
Efektivní pokrytí	Podpora rozhodování zdravotníků	WHO doporučuje používat digitální podporu rozhodování zdravotníků v kontextu úkolů, které jsou již definovány v rámci rozsahu praxe pro tyto zdravotníky.	⊕⊕⊕⊕	↑?
Klinická otázka 6:				
<i>Jak má být sledován pacientův zdravotní stav a poskytování služeb v kombinaci s podporou rozhodování v rámci využití telemedicínských služeb?</i>				
Efektivní pokrytí Pokrytí odpovědnosti	Digitální sledování pacientova zdravotního stavu a služeb (digitální sledování) v kombinaci s podporou rozhodování	WHO doporučuje využití digitálního sledování s podporou rozhodování za těchto podmínek: - v prostředí, kde zdravotnický systém může podporovat provádění těchto intervenčních složek integrovaným způsobem; - pro úkoly, které jsou již definovány jako úkoly v rámci praxe zdravotnického pracovníka.	⊕⊕⊕⊕	↑?
Klinická otázka 7:				
<i>Jak má být nastaveno digitální sledování v kombinaci s podporou rozhodování a komunikací s pacientem v rámci využití telemedicínských služeb?</i>				
Efektivní pokrytí Pokrytí odpovědnosti Trvalé pokrytí	Digitální sledování v kombinaci s: a) podporou rozhodování a b) cílenou komunikací s pacientem	WHO doporučuje používat digitální sledování v kombinaci s podporou rozhodování a cílenou komunikací s pacienty za těchto podmínek: - v prostředí, kde může zdravotnický systém podporovat provádění těchto intervenčních složek integrovaným způsobem;	⊕⊕⊕⊕	↑?

Očekávaný přínos pro zdravotní pokrytí	Digitální zdravotní intervence ¹	Doporučení	GRADE	
			Úroveň	Síla
		<ul style="list-style-type: none"> - pro úkoly, které jsou již definovány jako úkoly v rámci praxe zdravotnického pracovníka; - tam, kde lze řešit případné obavy o ochraně osobních údajů a předávání citlivého obsahu pacientům. 		
Klinická otázka 8: <i>Jak má být nastaveno digitální poskytování tréninkového a edukačního obsahu zdravotníkům v rámci využití telemedicínských služeb?</i>				
Efektivní pokrytí	Digitální poskytování tréninkového a edukačního obsahu zdravotníkům	WHO doporučuje digitální poskytování tréninkového a vzdělávacího obsahu pro zdravotnické pracovníky pod podmínkou, že doplní, nikoli nahradí tradiční metody poskytování dalšího zdravotnického vzdělávání a školení na pracovišti.	⊕⊖⊖⊖	↑?
Klinická otázka 9: <i>Jak má být nastaveno pokrytí odpovědnosti o oznámení narození v rámci využití telemedicínských služeb?</i>				
Pokrytí odpovědnosti	Oznámení narození	WHO doporučuje použití digitálních oznámení o narození za těchto podmínek: <ul style="list-style-type: none"> - v prostředí, kde oznámení poskytuje údaje na individuální úrovni zdravotnímu systému a/nebo systému registrace občanů a základních statistik (CRVS) a; - zdravotní systém a/nebo CRVS systém má kapacitu na tato oznámení reagovat. Reakce zdravotního systému zahrnují schopnost přijímat oznámení a spustit odpovídající zdravotní a sociální služby, jako je například iniciace poporodních služeb. Reakce systému CRVS zahrnují schopnost přijímat oznámení a ověřovat informace, aby se spustil následný proces registrace a potvrzení narození.	⊕⊖⊖⊖	↑?
Klinická otázka 10: <i>Jak má být nastaveno pokrytí odpovědnosti o oznámení úmrtí v rámci využití telemedicínských služeb?</i>				
Pokrytí odpovědnosti	Oznámení úmrtí	WHO doporučuje využití digitálního oznámení o úmrtí za těchto podmínek: <ul style="list-style-type: none"> - v kontextu pečlivého výzkumu a; 	⊕⊖⊖⊖	↑?

Očekávaný přínos pro zdravotní pokrytí	Digitální zdravotní intervence ¹	Doporučení	GRADE	
			Úroveň	Síla
		<ul style="list-style-type: none"> - v prostředí, kde oznámení poskytují údaje na individuální úrovni zdravotnímu systému a/nebo CRVS systému a; - zdravotní systém a/nebo CRVS systém má kapacitu na upozornění reagovat. <p>Reakce zdravotního systému zahrnují schopnost přijímat oznámení a spustit odpovídající zdravotní a sociální služby. Reakce CRVS systému zahrnují schopnost přijímat oznámení a ověřit informace za účelem spuštění následného procesu registrace a potvrzení úmrtí.</p>		

Kompletní klinický doporučený postup pro distanční medicínu je dostupný [zde](#).